

1951

Celý rok 1951 liší se velmi od předchozích let, od celé doby staré v letech nedávných i od těch již hodně vzdálených. V našem státě, v Československé republice, kde socializace je v plném proudu rozvoje, zvláště v průmyslu a v obchodě, zahajuje také zemědělství nový způsob zemědělského hospodaření, totiž kolektivní obhospodařování polí a společné obhospodařování dobytka. Některé vesnice založily již jednotná zemědělská družstva, jiné je zakládají a další se připravují k jejich založení. V Kněževsi, jak již bylo zaznamenáno v této kronice za rok 1950, je již založeno a dále se rozvíjí. Kolektivní obhospodařování ve výrobě rostlinné i živočišné je nový úkaz velkého dosahu a významu a slibuje zemědělcům snadné obdělávání polí a také větší výtěžek a pohodlnější a blahobytnější život vesnických lidí.

Proto se zakládají státní traktorové stanice. Kněževs patří zatím, než bude mít stanic samostatnou, k pobočce STS v Kolečovicích. STS mají provádět orbu, setbu, sekání píce a obilí, sázeti a vyorávat brambory a řepu apod.

Všichni rolníci v Kněževsi, střední rolníci, kromě jednoho, Adolfa Vaice, se zapojili všichni do JZD. Odevzdávají vozy, nářadí k společnému používání a dobytek ke společnému ustájení. Velké a větší stroje předávají se pro STS. Někteří menší nebo docela drobní zemědělci vyčkávají ještě. Ovšem, a to je přirozené, vyskytují se jednotlivci, kteří zatím s novým způsobem obhospodařování nesouhlasí, zvláště ti, kteří mají svoje pole, jako tovární dělníci a železničáři, k získání vedlejšího, druhého příjmu.

V roce 1951 zvládá se těžce obhospodařování pozemků, zejména chmelnice, vyžadují mnoho úsilí a mnoho pracovních sil, a těch není dostatek. Vždyť továrny pracují naplno, Kněževských na 160 dojíždí do práce mimo Kněževs, do Rakovníka a na státní statek do Hořesedel a jinam, na 60 lidí pracuje ve stájích a jedna třetina, těch mladších, v r. 1945 se vystěhovala do pohraničí. K tomu všemu STS není dosud zcela vypravena potřebnými stroji, nářadím a traktory a tak STS nemůže obdělávat všechnu půdu, a tak dobře, jak by měla být obdělána.

Zatím vypomáhají pracovní brigády, dojíždějí do Kněževsi zaměstnanci z rakovnických továren a studenti ze škol, přijíždějí také brigády z Prahy. Nejnaléhavěji je brigád zapotřebí v době řezu chmele, natahování drátku, zavádění prutů chmelných, v době žní, v době česání chmele a též v době sklizně brambor a řepy.

Pro brigádníky a pro družstevníky zřizuje se v čp. 8 kuchyně se skladištěm a jídelnou. Vždyť v době česání chmele vaří se pro více než 3000 lidí. První družstevní kuchyně v čp. 55 ukázala se v r. 1950 jako velmi malá pro potřebu tolika lidí.

Poměry

Traktorová stanice

Družstvo

Nedostatek pracovních sil

Brigády

Družstevní kuchyně

Ústředí JZD V r. 1951 upravují se i stáje pro společné ubytování koní, hovězího a vepřového dobytka. Statek čp. 55 stává se ústředím, kde se soustřeďuje veškerý život JZD v Kněževsi. Jsou tu sýpky s velkými skladovacími plochami pro obilí a zejména chmel. Po přestěhování majitele z čp. 55 do čp. 75, jehož majitelem je syn jeho Milan, kdež také v jednom bytě bydlí, ubytovává se v čp. 55 6 párů koní, též ve stájích, kde předtím bývalo 12 krav. Statek čp. 55 míval 45 ha polí, 1 traktor, 2 páry koní, 12 krav. I v čp. 45 zřizuje se ze stáje doposud nepoužívané stáj rovněž pro 6 párů koní, v čp. 38 také pro 6 párů, v čp. 76 pro 5 párů, ve statcích čp. 65, 66 a 67 spojených dvory rovněž pro 6 párů.

Stáje Hovězí dobytek je společně ustájen v čp. 82 a v čp. 8, v čp. 32 je 38 krav, v čp. 8 je jich 27. Přestavují se stodoly v čp. 76, 75, 74, 73, 72 a 71, jsou stáje na 160 krav. Ta stáj je dlouhá (údaj chybí) m. Do stáje je zavedeno strojové dojení, napáječky, je tam řezárna a míchárna krmiva.

Vepřiny Upravují se vepřiny, a to v čp. 64 a 65, 46 a 74, předělávají se většinou ze stájí dříve používaných pro hovězí dobytek a koně. Za družstevním skladištěm a stodolami v čp. 55, kde je velká zahrada, chovají se slepice, jejich kolem dvou set. Slepice jsou také v čp. 76, je tam 300 slepic. Slepice ošetřuje M. Jelínková, odchov kuřat je svěřen A. Balašové. Mezi slepicemi se rozšířila infekční choroba (slepičí mor), mnoho jich onemocnělo a uhynulo. Kontingent vajec v r. 1951 se proto nesplnil.

Velká drůbežárna Protože drůbežárny jsou malé, nemohou vyhovětí svému účelu, proto zakládá se drůbežárna velká, s velkými travnatými výběhy. Umísťuje se za velkými haldami hlíny starého dolu na uhlí, je to materiál vyvezený ze šachty, a to proto, že drůbež bude chráněna před severními studenými větry – a bude pěkně proti slunci. Terén určený pro slepice je několik ha velký, travnatý a je mírně skloněný k jihu. Po jeho severním obvodu je potok, jeho potočiště je výš, než je nejnižší úpatí pozemku, a proto voda prosakuje po svahu a pozemek zavlhčuje. Aby se celý tento terén vysušil, překládá se potočiště do nejužšího místa, na úpatí sklonu pozemku, a tak má nyní drůbež výběhy zcela suché a ke zdárnému chovu vhodné.

Založení JZD Ještě je zapotřebí, aby zapsáno bylo v kronice, jak se družstvo zakládalo a v začátcích tvořilo. Když se pomýšlelo na založení jednotného zemědělského družstva v Kněževsi, utvořil se prozatímní výbor, svolala se několikrát schůze zájmců, aby se objasnily výhody obdělávání půdy ve velkých scelených lánech místo na malých pozemcích nebo docela maličkých polích, což doporučovala KSČ, MNV, zástupce okresního národního výboru. Mezi jinými výhodami družstevníků byl přiděl záhumenky 1 ha velké a 15 a chmelnice, ovšem podle odpracovaných jednotek naturalie, tj. obilí, brambory, maso, mléko, máslo, mák a jiné plodiny. Příz-

nivá nálada družstevníků byla ovšem poněkud rozdílná, někteří vstupovali nadšeně, někteří jaksí střízlivěji a jiní zdrženlivěji. Proto také ne všichni stejně pustili se do práce na společném díle, neměli proto stejný podíl na daru a úspěchu, ale také na výdělku. Vzniká proto jak pracovní nadšení, a to u většiny, tak i u jednotlivců méně porozumění.

Do jednotného zemědělského družstva vstupovalo se dobrovolně. Tomu nasvědčuje i tato příhoda: na veřejné zakládající schůzi v hostinci v čp. 102 proti kancelářím MNV (Jos. Hauner) hlásí předseda MNV ke konci schůze: „Ale připomínáme, že vstup do JZD je dobrovolný, kdo nechce vstoupit, nemusí.“ Tu vstává na schůdku v lokále před vedlejší místností přítomný Mirek Amler, syn z čp. 114, a říká: „Tak vám, pane předsedo, oznamuji, že do JZD nevstoupím a budu hospodařit samostatně.“ Přítomní se zasmáli. Avšak za 3 dni poté hospodář z čp. 114 přihlásil vstup do JZD s celým hospodářstvím o 9 ha polí. A pak se Mirek Amler ukázal jako velmi dobrý pracovník na polích JZD. Jako traktorista byl prezidentem republiky vyznamenám Řádem práce.

Po výše řečené schůzi vyzývalo se třikrát v různých dnech po sobě veřejným rozhlasem, aby každý, kdo nemíní vstoupit do JZD, oznámil to v kanceláři v čp. 55. Někteří tak učinili a byla jim vytýčena půda mimo družstevní hony a hospodařili samostatně, kupř. Ferd. Rolc z čp. 187 a Adolf Vaic, čp. 142, se 7,7 ha půdy, a jiní. První určitá neshoda se ukázala na veřejné shůzi za přítomnosti 165 družstevníků, když se hlasovalo o tom, aby se záhumenky zmenšily na 50 a místo 1 ha a sklizeň chmele z 15 a chmelnice záhumenkářů dala se do společné sklizně. Činilo se to proto, že se ukázalo, že některý družstevník věnuje se více záhumence než společnému dílu v JZD. Toto zmenšení doporučovala sama vláda. Tehdy z přítomných čtyři prohlásili, že oni s tímto návrhem nesouhlasí. Všichni ostatní hlasovali pro.

U každého nového díla vzniknou nesnáze větší nebo menší. Ty ovšem je nutno překonat. I tu vznikaly potíže a ty hlavně proto, že organizace práce nebyla ještě taková, aby se dovedlo zbránit tomu, aby se řádně neobdělala všechna půda, aby se dobře neorávaly brambory a chmelnice, aby v nich nerostl plevel, zejména lebeda. Největší nedostatek jevil se v tom, že traktorová stanice neměla dostatek strojů a náradí, bys družstvu vydatněji pomohla.

Ve žních šla práce dobře. Žita byla polehlá, sekala se samovazy, částečně kosami. V roce 1951 poprvé se sekalo kombajny. Přijely z Kolovrat, vedl je s. Malina, nositel Řádu práce. Sekali pšenici a ječmen, obilí se sypalo do pytlů, a ty padaly na strniště, práce šla zdárně, jen se vytýkalo, že je dlouhé strniště. Řepka byla neobyčejně pěkná, byla včas zasetá, dala průměrně po 1 ha 26 q. V době česání chmele bylo pěkné počasí a česání šlo k veškeré spokojenosti. Česali většinou studenti za vedení profesorů a

Vstup do JZD

Záhumenky

Organizace práce

Kombajny

učitelů. Jejich pracovní morálka byla dobrá. Česali tu i prodavači a prodavačky z pražských obchodů, jejich pracovní morálka byla velmi nevyspělá.

Sklizeň

Sklizeno bylo 2218 žoků chmele, z toho připadá na JZD 1931 žoků chmele, na soukromý sektor 287 žoků. Cena chmele byla 4500 Kčs – 5000 Kčs. Váha chmele v JZD: Brutto 140 902 kg, tarra 13 122 kg, netto 127 799 kg. Soukromý sektor: Brutto 21 356 kg, tarra 1 480 kg, netto 19 876 kg. Podzimní počasí bylo velmi pěkné, proto brambory se vybíraly pohodlně, pomáhaly brigády z Rakovníka, pracovalo se přes poledne, obědy na poledne posílalo družstvo za pracujícími, aby se neztrácel čas odcházením v poledne domů. Rok byl suchý, organizace práce v JZD byla ještě nedokonalá, proto brambory zarostly plevem a sklizeň průměrně jen 70 q bramborů. I podzim byl tak suchý, že pole zasetá žitem a pšenicí se vůbec nezazelenala, neboť obilí nevzešlo. Průměrná sklizeň po 1 ha 1951 jeví se takto: pšenice 26 q, žito 24,5 q, ječmen 20 q, oves 17 q, cukrovka 265 q.

Funkcionáři

Předsedou KSČ je s. Frant. Brabec, předsedou MNV s. Jos. Hauner, předsedou MAVNF s. Zdeněk Rolc, řed. střední školy Jos. Hauner, řed. nár. školy Frant. Procházka, poštmistrem s. Ant. Kácha, starostou Sokola Ant. Kácha, předsedou ONV s. Frant. Ledvinka z Kněževsi.